

Nieuwsbrief 2 Vreedzaam Gouda

April 2015

Contact (eind)redactie nieuwsbrief (Wilma Neefjes): vreedzaamgouda@gmail.com

INHOUD VAN DEZE NIEUWSBRIEF

Bijna tweeduizend leerlingen volgen in Gouda nu onderwijs op een vreedzame basisschool:

- St. Aloysiuschool
- Auris Taalplein
- De Bijenkorf
- Prinses Julianaschool
- Het Schateiland
- De Triangel
- Wethouder Luidensschool

Dit is een vervolg op de nieuwsbrief van februari 2014. Naast de scholen, leverden Caroline Verhoeff, directeur van de eerste vreedzame school in Nederland, en Gerard Schotanus, actief op de Goudse PABO, een bijdrage. En u vindt informatie over vreedzame sport.

Zou u graag meer willen weten over de vreedzame school/wijk? Op 11 november 2015 is er een symposium waarin de laatste landelijke ontwikkelingen en Goudse ervaringen centraal staan. Scholen, betrokken ouders, de ring om de school heen actief met jeugd zoals de BSO en (buurt)sport zullen van harte welkom zijn. Graag krijgen we input voor af: wat wilt u weten of met wie en waarover zou u in gesprek willen gaan bij een workshop? Mail ons: vreedzaamgouda@gmail.com

Hans van Kekem, Gerard Schotanus,
Vanessa Koch en Wilma Neefjes
Organisatie symposium 11/11/2015

BURGERSCHAPSVORMING

Leerlingen basiskennis, vaardigheden en een houding bij brengen, die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de eigen leefomgeving en de samenleving is ook een taak van scholen. Werken aan burgerschapsvorming is in 2006 als verplichting voor scholen in de wet vastgelegd. Drie domeinen staan centraal:

- **democratie** - kennis over de democratische rechtstaat en politieke besluitvorming; democratisch handelen en de maatschappelijke basiswaarden
- **participatie** - kennis over de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak en vaardigheden en houdingen die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen
- **identiteit** - verkennen van de eigen identiteit en die van anderen; voor welke (levensbeschouwelijke) waarden sta ik en hoe maak ik die waar?

Burgerschapsvorming is niet bedoeld om brave burgers voort te brengen. Democratisch burgerschap geeft recht op een afwijkende mening met respect voor elkaar.

Bron: website Nationaal Expertisecentrum Leerontwikkeling

De Vreedzame school

De Vreedzame wijk

Bij de aanpak bij de vreedzame school en vreedzame wijk voor burgerschapsvorming staan zes principes centraal:

- 1) kinderen krijgen een stem en oefenen in participatie
- 2) conflictoplossing als centraal thema
- 3) de invloed van leeftijdsgenoten
- 4) een expliciete sociale en morele norm
- 5) sociale verbondenheid en gemeenschapszin
- 6) democratisch opvoeden

In de vreedzame wijk wordt aangesloten op de werkwijze van de vreedzame scholen waardoor er een samenhangend opvoedingsklimaat ontstaat. Je staat er niet alleen voor bij opvoeden: versterken van de pedagogische civil society.

Website: www.vreedzameschool.nl

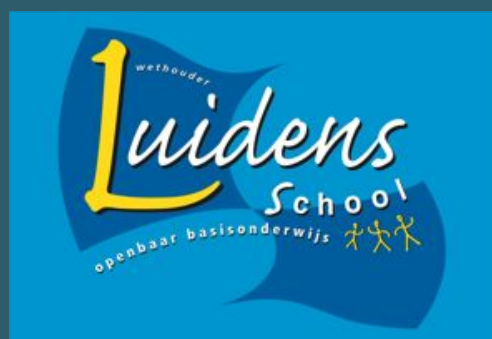
2^e JAAR VREEDZAME SCHOOL ACTIEF IN/MET DE WIJK

De wethouder Luidensschool is nu in het tweede jaar aan beland als Vreedzame School. En dat doet iets met ons. We spreken met de hele school dezelfde taal, we bespreken de verschillen die onze school rijk is en op welke manier we hiermee om kunnen gaan en zien dat onze kinderen met al hun diversiteit samen spelen en samen leren.

In het tweede jaar merk je goed in de school dat kinderen goed begrijpen waar het om gaat en kan je steeds meer de diepte in. We hebben heldere afspraken, maar we bespreken ook met welke reden we ze hebben en wat we er mee willen bereiken.

Sinds januari zijn ook de mediators gestart. Het is voor de kinderen best spannend, maar ze hebben goed geoefend. De andere kinderen stappen makkelijk op de mediators af als er een conflict is en gaan daarna hard aan de slag om het conflict tot een win-win situatie te brengen. We zijn dan ook erg trots op onze kinderen.

Samen met Wijkteam Achterwillens, Mozaïek Wonen, Woonpartners, de Brede School en SportpuntGouda is er ook een mooi initiatief ontstaan om een stukje Vreedzame Wijk te ontplooiën. Namens een aantal mensen die de wijk en de spelende kinderen een warm hart toedragen en via dit initiatief voorzichtig de vreedzame wijk willen gaan opstarten, is er een verzoek aan het wijkteam gedaan voor een financiële bijdrage vanuit het “3 euro budget” en dit is ook toegekend. Tijdens het laatste wijknetwerkoverleg in 2014 is er gesproken over het idee van een aantal bewoners in het Gloriantplantsoen die graag op een positieve manier >>

Naam: Wethouder Luidensschool

Aantal leerlingen: 160

Adres: Heemraadslag 1 in Gouda

Website: www.luidensschool.nl

Gestart met programma: augustus '13

Eerste groep opgeleide mediators.

<< kinderen, met leeftijd 4 tot 12 jaar, zouden willen aanspreken. Laagdrempelig en positief.

Het idee wat toen opkwam was (verkeers)borden te plaatsen op speelplekken waar een buitenspel op beschreven staat. Dit spel kennen alle kinderen, omdat tijdens de gymlessen op school en tijdens buurtsport hier aandacht aan besteed is. Het zijn leuke, maar ook eenvoudige spellen, waarbij je niet veel materiaal nodig hebt.

Kinderen hebben dus een idee wat ze kunnen spelen, bewoners kunnen ze aanspreken of bevragen over zo'n spel.

Er komen 6 borden die maandelijks gewisseld zullen worden op alle plekken op hetzelfde moment. De borden zijn stevig bevestigd en hebben een anti graffiti laag waardoor ze eenvoudig schoon te maken zijn. Op dit moment hangen hetzelfde soort borden ook aan de hekken van de Luidensschool.

De borden komen door de wijk heen, in ieder geval in het Gloriantplantsoen, bij de Bühne, de Luidensschool. De andere plekken hebben wij ook wel ideeën voor, maar neem gerust contact op met de school als u ook een goede plek weet.

Vanaf april 2015 komen de borden te hangen in de wijk.

Miriam de Man, directeur Wethouder Luidensschool.

Stichting
Wijkteam Achterwillens

Gerard Voskuilen van wijkteam Achterwillens: "We hebben als stichtingsbestuur subsidie voor de borden toegekend omdat ze bijdragen aan de leefbaarheid voor de wijk via de educatieve aanpak waarin de Luidensschool een belangrijke rol vervult."

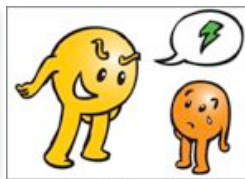
Mariska Arron, medewerkster sociaal beheer en participatie van Mozaïek Wonen: "Ik sluit mij helemaal aan bij deze bijdrage van de wethouder Luidensschool."

Het steunen van de start van een vreedzame school in de wijk was in 2013/'14 een actiepunt in het wijkjaarprogramma van de wijkaanpak-partners in de wijk Achterwillens.

opsteker

afbreker

DE VREEDZAME SCHOOL

WAAROM DOEN WIJ HET?

In januari zijn wij gestart met de Vreedzame school. Wij hebben voor dit programma gekozen omdat we graag een verandering op onze school wilden op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Naast de lessen die gegeven worden, willen wij ook dat het geleerde en de thema's merkbaar zijn in de school.

Het eerste thema (wij horen bij elkaar) is inmiddels gegeven en alle collega's en leerlingen zijn enthousiast. De lessen spreken aan en worden toegepast in de dagelijkse praktijk. Vooral het begrip 'opsteker' spreekt erg aan. Kinderen geven elkaar meer bewust een compliment. Ook hebben we aandacht gegeven aan de eigen verantwoordelijkheid door het verdelen van groepstaken. Alle kinderen weten nu: samen zijn we verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in de groep. We starten nu enthousiast met het nieuwe blok: omgaan met conflicten.

Dorien Griffioen, Prinses Julianaschool.

Naam: Prinses Julianaschool

Adres: Burg. Martenssingel 38 in Gouda

Website: www.julianaschool-gouda.nl

Aantal leerlingen: 428

Gestart met programma: januari 2015

BETREKKEN OUDERS NIEUWSBRIEVEN

Ouders worden actief betrokken bij de aanpak van de vreedzame school. Ouders (Akke Zwart en Ed Luijtjes) informeren andere ouders bij De Bijenkorf via nieuwsbrieven. Hierbij enkele stukjes.

Tip voor thuis!

Maak thuis gebruik van PRAAT HET UIT.

Dit is een stappenplan dat gebruikt wordt om conflicten op te lossen. Het is op school beschikbaar.

Werkstuk van groep 3: Zullen we om de beurt?

Dit keer was onder andere groep 3 aan de beurt om een werkstuk te maken voor op de gang. Ze lieten met tekeningen zien wat een conflict is en hoe je dat op kunt lossen.

Leerdoelen blok 4 We hebben hart voor elkaar

Het herkennen van en omgaan met gevoelens van jezelf en van anderen.

Inlevingsvermogen: jezelf kunnen en willen verplaatsen in anderen.

Rekening houden met anderen; de ander serieus nemen.

Groep 4: Afspraken in de klas

Mimoun, Sanne, Boyd en Lieke uit groep 4 vertellen hoe ze er samen voor kunnen zorgen dat het goed gaat in de klas en hoe ze geleerd hebben om te gaan met conflicten.

“We hebben een soort van poster gemaakt met daarop allemaal dingen die we belangrijk vinden in de klas”, vertelt Sanne.

Op de poster staan dingen als: van elkaars spullen afblijven en zorgen dat er geen rotzooi is in de klas. Lieke vertelt dat iedereen wel iets bedacht heeft: **“het is een poster van ons allemaal**, we hebben samen bedacht wat erop moest komen. Daarna hebben we hem allemaal ondertekend.” Sanne legt uit waarom ze dat gedaan hebben: “want dan beloof je dat je je er aan zult houden.”

Mimoun vertelt vervolgens waarom hij drie petten bij zicht heeft. “De rode kun je opzetten als je boos bent, of ruzie hebt. Blauw is dat je de ander zijn zin geeft. Geel is om het op te lossen.” Met behulp van deze gekleurde petten leren de kinderen om zelf conflicten op te lossen. En dat is belangrijk, want – zo zegt Boyd: “ruzie voelt helemaal niet leuk.”

Naam: De Bijenkorf

Adres: Aalberseplein 6 in Gouda

Website: www.bijenkorf.info

Aantal leerlingen: 345

Gestart met programma: augustus '12

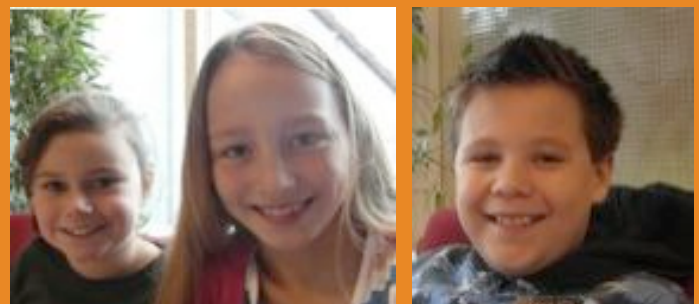
Groep 7B: Er zijn kleine en grote conflicten, dichtbij en ver weg

Conflicten horen bij het leven. Wanneer conflicten met geweld gepaard gaan, spreken we van ruzie. Alle kinderen hebben hier wel eens mee te maken. In de klas of op het schoolplein, thuis met broertjes of zusjes. Maar wat gebeurt er als twee groepen met mensen of zelfs landen een conflict met elkaar hebben?

Waardoor ontstaan deze conflicten en hoe zouden ze opgelost kunnen worden? We praten hierover met Isa, Lois en Lars uit groep 7B. “We moesten zelf in de krant of op internet een conflict in de wereld opzoeken”, vertelt Isa. De gevonden conflicten liepen nogal uiteen, van ruzie op een kinderopvang tot een bericht over IS. Isa: “Die hebben ruzie over het geloof, dat vind ik heel dom.” Lois is het met haar eens: “Het is beter om er over praten, maar daar is het nu te laat voor.

Je moet op tijd stoppen als je een meningsverschil hebt, en nadenken voor je verder gaat. Dan kun je beter een conflict voorkomen.”

Zowel Lars als Lois en Isa hebben zelf ook wel eens een conflict gehad. “Bij jongens gaat het meestal over voetballen”, vertelt Lars. Ook vriendinnen hebben wel eens een conflict. “Maar we kunnen er samen over praten. Of we kunnen dan een mediator vragen om te helpen. Zodat we het zelf kunnen oplossen”, vertelt Isa.

LEERLING MEDIATOREN

In dit schooljaar ligt het aandachtspunt binnen 'De Vreedzame school' bij de invoering van leerling-mediators.

Wat is een leerling mediator:

Een leerling-mediator is een kind waar je naar toe mag gaan als je een conflict hebt met iemand en je het samen niet kunt oplossen.

Kinderen helpen elkaar dus bij het oplossen van een conflict. Dit is een nieuwe en interessante taak, maar zeker voor leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis ook een best moeilijke taak.

Hoe word je leerling-mediator:

De leerkrachten van de bovenbouwgroepen zijn in september gestart met de voorbereiding van het traject. Ter introductie is verteld dat de Vreedzame School de kinderen leert om conflicten zelf op te lossen. Soms lukt dat niet en is daar hulp bij nodig. Leerlingen kunnen dan de hulp van de leerkracht vragen, maar de kinderen kunnen vaak elkaar helpen bij het oplossen van een conflict.

De leerlingen konden daarna solliciteren naar de 'functie' van leerling-mediator, waarna de leerkrachten hebben bepaald welke kinderen meekonden doen aan het vervolgtraject. Deze leerlingen hebben een training gevolgd, die werd gegeven door Fernanda de Hoop die ons Auris Taalplein ook begeleidt in het traject van 'De Vreedzame School'. >>

* Redactie: deze thema's komen op vreedzame scholen in alle klassen ieder schooljaar terug

JAAR 3 OP AURIS TAALPLEIN

Auris Taalplein is een school voor speciaal onderwijs aan kinderen met een communicatieve beperking (taalontwikkelingsstoornis).

Op Auris Taalplein zijn we nu voor het 3^e jaar bezig met 'De Vreedzame School'. Jaarlijks komen de zes thema's terug in de groepen en bij de eventuele start van een nieuwe groep wordt weer begonnen bij het eerste thema, om zo de groepsvorming te stimuleren.

De thema's *die in alle groepen worden aangeboden en besproken worden zijn:

1. We horen bij elkaar
2. We lossen conflicten zelf op
3. We hebben oor voor elkaar
4. We hebben hart voor elkaar
5. We dragen allemaal een steentje bij
6. We zijn allemaal anders

In de school is veel aandacht voor het geven van zogenaamde opstekers. Met het geven van een opstecker benoem je heel bewust positief gedrag van een ander. Als iedereen in staat is om zo hun waardering voor elkaar te kunnen uitspreken, ontstaat er een steeds positievere sfeer in de groep en in de school.

Naam: Auris Taalplein

Aantal leerlingen: 100

Adres: Willem en Marialaan 1 in Gouda

Website: www.auris-taalplein.nl

Gestart met programma: schooljaar '12/'13

N

i

e

u

w

s

Vanaf begin november 2014 hebben steeds twee mediators 'dienst' tijdens de pauzes van groep 4 – 8. Zij zijn te herkennen aan een speciaal hesje. In de hal van de school hangen de foto's van de leerlingen die dienst hebben; heel herkenbaar voor iedereen.

Als er een conflict is waarbij de hulp wordt gevraagd van de leerling-mediators, gaan deze samen met de kinderen die een conflict hebben naar binnen.

In de school is een speciaal rustig plekje ingericht waar de mediatie plaats kan vinden middels het volgende stappenplan:

- Het begin; voorstellen, wie zijn we, we gaan rustig in gesprek
- Het conflict; wat is het probleem, vat het samen
- Oplossingen bedenken; laat de kinderen zelf oplossingen bedenken, vat het samen
- De afronding; dit is de oplossing, hoe gaan jullie dat doen, geef elkaar een hand, vul het afsprakenformulier met elkaar in

Na de mediatie wordt een formulier ingevuld door de leerling-mediators; wie hadden een conflict? waar ging het conflict over? Hoe is het opgelost? De leerlingen ervaren de inzet van de mediators als positief en ze voelen zich veel meer betrokken bij het oplossen van conflicten. De procedure wordt regelmatig met de mediators en

Jaarlijks zullen een aantal bovenbouw leerlingen opgeleid gaan worden tot mediator en we zullen gaan bekijken of de mediatie mogelijk verder kan worden uitgebreid binnen de school.

Namens Auris Taalplein
Jeske Langenhuysen en Carien Slagter

Op dit moment hebben 13 leerlingen hun diploma voor leerling-mediator behaald.

Leerling-mediatoren

Een belangrijk onderdeel van De Vreedzame School is mediatie. Mediatie is bemiddeling bij conflicten. Alle leerlingen leren wat mediatie is, maar daarnaast worden ook enkele leerlingen opgeleid om de rol van leerling-mediator te vervullen. Zo nemen de kinderen zelf de verantwoordelijkheid voor het oplossen van conflicten in de klas of op het schoolplein.

Enmaals opgeleid is er elke dag in een school een tweetal mediators die 'dienst hebben'. Tijdens de pauzes lopen zij rond en letten op of ze ergens kunnen helpen bij een ruzie of conflict. Gedurende de hele dag zijn ze aanspreekbaar voor het helpen oplossen van kleine conflicten en ruzietjes. Dit gebeurt altijd na overleg met de leerkrachten.

Wij zijn dit schooljaar gestart met het opleiden van 16 leerling-mediators. Acht leerlingen uit de groepen 6, vier uit de groepen 7 en vier uit de groepen 8.

De training werd afgesloten met een feestelijke diploma-uitreiking op 12 november. Vanaf maandag 17 november zijn de leerling-mediators volgens een vast rooster aan de slag gegaan. Het rooster hangt op een centrale plaats in de hal met foto's van de mediators. Inmiddels is het februari en hebben de mediators al aardig wat mediaties gedaan. Bij de evaluatie begin februari hebben de leerling-mediators hun ervaringen met elkaar en met ons gedeeld. De mediators zijn zeer enthousiast en nemen hun taak erg serieus. Wij zijn blij met deze gemotiveerde leerlingen.

Arja Verhagen namens Aloysiusschool

Naam: St. Aloysiusschool

Adres: Spieringstraat 18 in Gouda

Website: www.aloyusgouda.nl

Aantal leerlingen: 425

Gestart met programma: augustus '13

De Vreedzame School op Het Schateiland

Al enige jaren merkten we op Het Schateiland dat er behoefte was aan een programma dat kon zorgen voor een goede doorgaande lijn op het gebied van het Pedagogisch Klimaat.

Er werd op school gewerkt met een methode voor Sociaal-emotionele ontwikkeling, maar deze zorgde er niet voor dat er door de hele school een duidelijke lijn zichtbaar was waarbij iedereen binnen school dezelfde taal sprak.

Wij waren op zoek naar een methode die school breed werkt aan het positief gedrag van kinderen. Eenduidige taal, eenduidige oplossingsstrategieën, duidelijke zichtbaarheid binnen de school en actieve betrokkenheid van kinderen, waren voor ons belangrijke aspecten.

Deze vonden wij allen in de Vreedzame School. Het team heeft unaniem gekozen en na een eerste teambijeenkomst nog voor de zomervakantie zijn we in september officieel gestart.

We hebben de ouders direct betrokken door het organiseren van een ouderavond. Na een algemeen gedeelte hebben de ouders een les Vreedzame School in de klas van hun kind gekregen.

Aan het begin van elk blok gaat er een stuk in de Flessenpost, onze nieuwsbrief, en aan het eind van het blok gaan de kletskaarten mee. Daarnaast houden wij de ouders op de hoogte via de berichten vanuit de klas.

Eén van de LIO-stagiaires is voor haar afstuderen nu bezig met een onderzoek naar ouderbetrokkenheid bij de Vreedzame School. Hoe kunnen we de ouders nog beter betrekken bij het programma? Hier valt nog absoluut winst te behalen.

En we zien nu al effect!

Met name in de onderbouw zie je dat kinderen de taal van de Vreedzame School al goed gaan spreken. Conflicten worden op een Vreedzame manier opgelost! Kinderen voelen zich veilig in de groep en zijn zorgzaam voor elkaar.

In de bovenbouw merk je dat de kinderen het begin missen en dat er al veel gedragspatronen zijn ingeslepen.

Het is prettig om met je team én kinderen dezelfde taal te spreken en op eenduidige wijze te werken. We zijn er dan ook van overtuigd dat we over een jaar of drie het effect optimaal zullen zien op onze school!

Petra Weijde, directeur van Het Schateiland

Naam: Het Schateiland

Adres: Mercatorhof 7 in Gouda

Website: www.obshetschateiland.nl

Aantal leerlingen: 140

Gestart met programma: september '14

Naam: De Triangel

Adres: Coniferensingel 20 in Gouda

Website: www.triangelgouda.nl

Gestart met programma: augustus '14

Dit schooljaar is er op de Interconfessionele basisschool De Triangel een start gemaakt met de Sociaal Emotionele Ontwikkelings-methode De Vreedzame School. Na een paar maanden van intensief oefenen, beginnen de kinderen meer en meer de afspraken rond Vreedzame School in de vingers te krijgen.

De leerkrachten merken dit in de omgang met elkaar en de sfeer in de groepen. Ze zijn uiterst positief over de methode omdat het meer is dan alleen een lesje, maar veel meer een manier van omgaan met elkaar is. Volgend schooljaar is het tweede invoeringsjaar. Daarna hoopt de school een echte Vreedzame School te zijn.

Angenieta Kaatee – de Groot, directeur

Vreedzame Schoolmuur uit groep 8. Kinderen plakken hun pasfoto op een gevoelsthermometer, waarna hierover een gesprek gevoerd wordt. Daarnaast heeft ieder kind een kaart over zichzelf met opstekers.

Vreedzame wijk? Vreedzame Stad!

De Vreedzame School wordt positief ervaren, steeds meer scholen denken er aan een Vreedzame school te worden. Sinds de laatste nieuwsbrief Vreedzaam Gouda in 2014 is het aantal Goudse Vreedzame scholen uitgebreid. Inmiddels zijn er in drie wijken scholen die Vreedzame school zijn. Dit is een mooie ontwikkeling, ook voor de mogelijkheden van een Vreedzame wijk. De basis van een Vreedzame Wijk wordt gevormd door de scholen. Wanneer kinderen in de wijk bekend zijn met de principes van de Vreedzame School, dan is dit een mooie verbinding naar de andere organisaties en verenigingen in de wijk.

In de wijk Gouda Noord is in 2014 een succesvolle 'begroetingsdag' geweest, waarbij verschillende scholen, organisaties en wijkbewoners samengewerkt hebben. Basisschool de Bijenkorf heeft het initiatief genomen om dit voorjaar een vervolg op de 'begroetingsdag' te organiseren. Een mooi initiatief dat wellicht uitgebreid kan worden naar andere wijken in de stad!

Ook wordt er hard gewerkt aan een de voorbereiding van een symposium 'Gouda Vreedzaam'. Op 11 november 2015 vindt het symposium plaats bij het Driestar College in Gouda. U kunt hier deelnemen aan verschillende workshops* en inspiratie opdoen door ervaringen uit Vreedzame Wijken uit andere steden.

Wilt u meer informatie? Dan kunt u mailen naar

vreedzaamgouda@gmail.com

Brede School Gouda

Hans van Kekem, directeur

Vanessa Koch, coördinator Brede School

NIEUW werkboek De Vreedzame sportvereniging

Sport en opvoeden door Foppe de Haan

In Nederland is ruim driekwart van alle jeugd lid van een sportvereniging. Daarmee heeft de sportvereniging als mede-opvoeder grote invloed op het opvoeden en opgroeien van kinderen. Er zijn meerdere studies die wijzen op een direct verband tussen sportdeelname en preventie van probleemgedrag. In alle gevallen wordt nadrukkelijk vermeld dat sport niet zomaar een preventieve werking heeft, maar dat de context daarbij zeer belangrijk is. Die context bestaat onder andere uit de sfeer bij de activiteit, of anders gezegd het pedagogisch klimaat. Sportleiders hebben veel invloed op het pedagogisch klimaat tijdens sportactiviteiten. Een pedagogisch klimaat creëren kan eenvoudig zijn. Spreek met elkaar af wat je als club wilt uitstralen en welke opvoedkundige waarden en boodschappen je wilt overbrengen.

De aanpak van De Vreedzame School/Wijk heeft een paar belangrijke uitgangspunten. Zo is er bijvoorbeeld aandacht voor een positief sportklimaat. Trainers geven opstokers (complimenten), staan zelf model en creëren een positief en sportief groepsklimaat. Samen met de groep worden er omgangsafspraken gemaakt, naast de regels die door de trainer zijn bepaald. Ik hanteer zelf ook enkele duidelijke regels: gelijke monniken gelijke kappen, op tijd aanwezig zijn, respect hebben voor elkaar, goed trainen en alles geven tijdens de wedstrijd. In de teams die ik begeleid heb waren er veel onderlinge verschillen tussen spelers, sociaal, economische, land van herkomst, religie, culturele achtergrond. Ja, en natuurlijk zaten er ook homo's bij, dat is zo. Dat is iets waar de sport wereld nog hard aan moet werken. Ik heb respect voor iedereen zoals deze is. Ik vind dat als je jezelf bent en kunt zijn je natuurlijk veel beter gaat presteren! De trainer is de belangrijkste "speler" in het proces van openheid en mentale veiligheid binnen de groep. Hij/zij zet de toon, bewaakt de fundamentele spelregels en weet zaken als wie en hoe je bent bespreekbaar te maken. Voordoen is voorleven! Waardoor elke sporter optimaal kan presteren.

Ook vind ik het erg belangrijk om jongeren te leren omgaan met vrijheid. Dat betekent dat ze verantwoordelijkheid moeten leren dragen, leren verder kijken dan hun neus lang is. (Groter) groeien betekent dat je kinderen uitdaagt mee te denken, eventueel mee te beslissen en leert verantwoordelijkheid te nemen. Dat is waar de Vreedzaam voor staat. Goed communiceren is hierin een belangrijke pijler en niet als een sergeant bevelen geven en dan verwachten dat ze later zelfstandig beslissingen nemen. Geduld en vooral positief denken en handelen is een voorwaarde voor goed leiderschap. In het veld en tijdens de trainingen doe ik dat met korte en efficiënte interacties: 'Dus: 'Stop! Waarom deed je wat je deed? Je speelt naar hem, maar op rechts is het hele veld open.' Sommige trainers zitten er altijd bovenop. Maar ik volg juist het pad van loslaten. Een trainer zie ik als een berggids die pas bij gevaar dwingend en met scherpe commando's optreedt. Maar daarna houdt hij op gepaste afstand een oogje in het zeil. Laat spelers zelf de zaken uitzoeken en geef zo nu en dan aanwijzingen waardoor ze uiteindelijk zelf sneller en beter een berg kunnen beklimmen.' Dit zijn zomaar wat ervaringen uit mijn werk als trainer die passend zijn bij de uitgangspunten van Vreedzaam.

Foppe de Haan
(voetbaltrainer, o.m. bij SC Heerenveen en Jong Oranje)

Tekst komt van de website van Sportalliantie – april 2015

Naar **Vreedzame school, wijk, stad 20..**

Het was ergens op een schoolplein in Gouda

Een paar jongens hadden ruzie

Ik stond er bij en keek er naar.

Harde woorden, rake klappen, al vechtend rolden ze over de grond

De kinderen er omheen begonnen te zingen : "Vrede op aarde"

In de jaren '70 werd op de Pabo 's (toen PA) tijd besteed aan het lesgeven over vredeseducatie. De tegenstellingen tussen Oost (communisme) en West (kapitalisme) stonden centraal. Grote mensenproblematiek moest ook op de lagere scholen aan de orde komen. Als leerkracht stond je met een mond vol tanden: "Hoe kan ik met mijn klas de kernraketten bestrijden, de Bom uitbannen?". Is de beschreven situatie op het schoolplein niet beter te hanteren voor een leerkracht?

Na beëindiging (??) van het oost-westconflict smolt de aandacht voor vredeseducatie ook weg. Met veel plezier heb ik vele jaren, na de vredeseducatie omgezet te hebben in cultuureducatie, op de hogeschool Driestar-Educatief aandacht geschonken aan de kennis van andere culturen. Het is van belang dat kinderen op de basisschool leren dat andere gebruiken, een andere manier van leven niet gek is, maar vreemd, nee anders. Ook het gesprek over de verschillen in religies is op de basisschool van belang. Het is essentieel om al vroeg de leerlingen van de basisschool open te leren staan voor de verschillen tussen de kinderen: verschillen in geloof, huidskleur, namen, gebruiken e.d. Van deze verschillen moeten de leerlingen kennis van nemen en tevens leren overbruggen. Dan ben je bezig met burgerschap. Kennis is dus de basis voor ja, de vreedzame school. Hier komen ook afspraken en vormen aan te pas die te vergelijken zijn met de 10 Goudse Stadsregels uit het begin van deze eeuw. Denk aan: `gebruik geen geweld, respecteer elkaar, pest-plaag en discrimineer niet.` Helaas is de aandacht hiervoor erg verslapt en is het dus noodzakelijk dat alle scholen een definitievere vorm omarmen om uit te stralen dat het klimaat op de school een basis is voor de manier van omgaan met elkaar op sportverenigingen, kerkelijke verenigingen, naschoolse opvang e.d. Naast het op een respectvolle manier met elkaar omgaan dienen ook alledaagse actuele zaken aan de orde te komen. Het kan dan niet zo zijn dat over gebeurtenissen als in Parijs `Je suis Charlie` op scholen niet wordt gesproken. Gesprek hierover in de klas past bij het opvoeden tot een goed burger. Oefenen in burgerschap begint op de basisschool.

U begrijpt het, ik ga voor Gouda als een vreedzame stad. Dat kinderen niet zingen bij vechtende jongens `Vrede op aarde`, maar daadwerkelijk ingrijpen om hen te verzoenen. Streven naar vrede is er altijd geweest op kleine en grote schaal. Nu is het van belang om gezamenlijk ons in te zetten voor een vreedzame stad.

Gerard Schotanus

Gerard Schotanus is medeorganisator van het symposium over de vreedzame school/wijk op 17 november a.s., oud raadslid ChristenUnie en docent hogeschool Driestar - Educatief.

Landelijke ontwikkelingen rondom Vreedzaam

Het aantal 'vreedzame' basisscholen groeit nog steeds in een stevig tempo. Inmiddels staat de teller al op 650 scholen in Nederland. Ook het aantal wijken waar De Vreedzame Wijk wordt ingevoerd groeit. In zo'n 25 wijken verdeeld over 7 steden wordt enthousiast gewerkt aan de verbreding van het programma naar de wijk. Hiermee ontstaat een samenhangend pedagogisch klimaat in een wijk, dat ervoor zorgt dat op alle plekken waar kinderen en jongeren komen een appèl wordt gedaan op hun 'vreedzame' competenties, als conflictoplossing, verantwoordelijkheid voor de gemeenschap en openstaan voor verschillen.

Onderzoek (o.a. door de Universiteit Utrecht) laat positieve resultaten zien, zowel op het niveau van de school als in de wijk. Er wordt tevens hard gewerkt aan een versie van De Vreedzame School voor het voortgezet onderwijs, vooralsnog met name het VMBO. De pilot die tot eind 2015 loopt in Amsterdam op 3 scholen verloopt heel voorspoedig. Binnen De Vreedzame Wijk-aanpak wordt nu op een aantal plekken in het land geëxperimenteerd (ook weer samen met onderzoekers van de UU) met het actief betrekken van ouders (en bewoners) bij het programma.

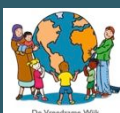
Daarnaast zijn er ontwikkelingen die we het Wijk Mediatie Model noemen: professionals, ouders, bewoners, leerlingen, wijkagenten hebben allemaal een 'wijkmediatie-training' gevolgd en vormen samen een netwerk die basisconflicten in wijken kan helpen oplossen.

Caroline Verhoeff

Ontwikkelen pedagogische civil society door invoering Vreedzame Wijkwerkwijze in Utrecht (inmiddels 7 van de 10 wijken). Projectleiding Vreedzame Wijk in Amsterdam Noord, Amsterdam Oud West en Groningen. Tevens trainer vreedzame school en directeur Kwaliteit St. Primair Onderwijs Utrecht.

Caroline Verhoeff | c.verhoeff@vreedzaam.nl

www.devreedzameschool.nl

GENERATION NEXT

AFSPRAKEN F3 SEIZOEN 2014/2015

Wij groeten elkaar als we binnenkomen

Wij geven de tegenstander een hand voordat de wedstrijd begint

In het veld mopperen we niet maar geven we elkaar complimentjes en als iets niet helemaal lukt, zeg je "jammer, goed gedaan hoor!"

Wij luisteren goed naar elkaar

Wij werken samen als een team en maken het met elkaar gezellig

Na de wedstrijd geven we de tegenstander ook een hand en zeggen goed gespeeld

Wij gaan vrolijk het veld af

Ook al verliezen we, dan kijken we naar wat wel goed gaat

Na de wedstrijd denken we na: hadden we om

Wij zorgen ervoor dat we niet vrees (of kwaad) met hetjes achterlaten

Geïnspireerd door de Vreedzame School is bij Olympia het programma Generation Next ontwikkeld waarin spelers en teambegeleiding afspraken met elkaar vastleggen over hoe ze in hun team er een sportief seizoen van gaan maken. Dit in samenwerking met leerkrachten (tevens ouders) van o.a. de vreedzame school in de wijk.

Sportleiders zijn heel belangrijk voor het creëren van een positief en sportief groepsklimaat. Voor sportverenigingen is recent een werkboek verschenen om hiertoe te inspireren. Kosten: 13,50 per stuk excl. verzendkosten. Voor meer informatie over dit werkboek en trainingen voor verenigingen klik hier:

www.sportalliantie.nl/index.php

Groep 1 en 2 - Kletskaart blok 4: We hebben hart voor elkaar

Op de voorkant van deze kaart staan Aap en Tijger. Dit zijn de handpoppen die bij de lessen van De Vreedzame School regelmatig een hoofdrol spelen. Blok 4 van De Vreedzame School heeft als thema: 'We hebben hart voor elkaar'. In dit blok leren we omgaan met gevoelens van onszelf en van anderen.

U kunt met uw kind hierover 'kletsen' aan de hand van deze vragen:

- Kun je een blij gezicht trekken? Waar word je vaak blij van?
- Is er vandaag op school iemand verdrietig geweest? Waarom was diegene verdrietig?
- Hoe kun je iemand helpen die verdrietig is?
- Ben je wel eens boos? Wat doe je als je boos bent?
- Hoe zorg je ervoor dat je weer rustig wordt?
- Zijn er ook dingen waar je bang van wordt?
- Zullen we samen eens op een hele boze manier gaan rondlopen? En nu heel verdrietig! En nu heel bang! En nu heel blij!
- Zullen we samen iets gaan doen waar we blij van worden?

Veel kletsplezier!

Voorbeeld van een "kletskaart". Deze wordt aan de kinderen meegegeven om thuis in gesprek te gaan over het thema waar in de klas mee gewerkt wordt.

De Brede School Gouda

Adres: Eerste EJ Potgieterstraat 21
Gouda (Korte Akkeren)

Website: www.bsgouda.nl

Telefoon: 0182 52 71 01

De Brede School verspreidt deze nieuwsbrief onder haar vaste partners. Zij is ook mede-organisator van het symposium over de vreedzame school/wijk en de 2e begroetingsdag.

EERSTE BEGROETINGS DAG

Op 13 februari 2014 was de eerste "Begroetingsdag" in Gouda Noord; een Gouds idee. Net als in een vreedzame klas gingen buurtgenoten elkaar begroeten, even persoonlijk contact maken, laten voelen dat je gezien bent en er bij hoort. Een kennismaking met de vreedzame school. De KW school, De Bijenkorf, winkeliers, De Savelberg, ANBO, GC & FC Olympia en wijk-aanpakpartners deden aan deze geslaagde dag mee. Op 14 april 2015 is overleg bij de Bijenkorf over een 2^e 'Begroetingsdag'.

